

spekten og Medlemmernes Interesse ogsaa samle sig om Kommunalbestyrelsen og ikke sætte nogle konkurrerende Anstalter op. Kommunalbestyrelsen selv skal være det bedste Tilhold baade i den ene og anden Retning for at opnaa de Niemed, Kommunen raader over. Det er nu min Opfattelse af denne Ting. Jeg ser i en god kommunal Bestyrelse det bedste Grundlag netop for de Spørgsmaal, som skulle ordnes ad denne Vi. — En anden Tanke skal jeg tillade mig at fremhæve, det er den, at her staar jo i dette Lovforslag, hvorfra man skal faae Pengene til at tilfredsstille disse Niemed. Penge skal der til; men vi maa jo spørge ikke blot, hvorfra disse Penge skulle tages, men vi maa ogsaa spørge, om hvorledes disse Penge i sin Tid ere komne tilveie, hem der har bragt dem ind i Statskassen. Jeg ønsker nemlig ikke gjerne, at Pengene skulle gaa en forunderlig Omvei, først komme fra de Fattige, saa spadsere igjennem Statskassen og atter vende tilbage til de Fattige. Denne Omvei synes jeg dog er overflødig. Derfor man vedbliver at holde paa de indirekte Skatter i det Maal, man nu gjør, saa kan jo Enhver, som skal have Nytte af de Penge fra Statskassen, som der er Tale om, sige, at han har selv været med til at yde dem i Form af indirekte Skatter, om de end ganske vist nu ere blevne fortyndede noget, inden de ere komne tilbage. Ved at gaa gjennem Skatteopkrævningen og Administrationen, ere de blevne meget færre, men sikkert nok er det, at de ere komne ind fra Folk. Over Gang et fattigt Menneſte drikker sig en Kop Kaffe, — og det er der saa Menneſter i Landet, der ikke gjøre det — skal han staa baade af Kaffen og Sukkeret. Der er ovenikjøbet her det Mærkelige, at de Fattige staa mere end de Andre, det vil sige, de staa just ikke mere, men de betale mere tilfammen. Saaledes er det ogsaa med den ubemidlede Mand, som skal have sig en Smule Brændevin til at styrke sig paa, at han maa betale mere i indirekte Skat deraf end den øvrige Del af Befolkningen, og det er jo de Penge, der her er Tale om. — Endelig vil jeg kun gjøre den Bemærkning, at, naar der tales om Kapital, som skal til her, saa maa man spørge: Hvorledes blive saadanne Kapitaler til? Kun ved at der er Arbeidskraft og Dygtighed i Samsundet, som kan frembringe Kapital. Naar man nu vil tage denne Dygtighed bort, vil Enhver kunne se, at Samsundets Kapitaler forringes. Den kan kun til enkelte Læber være paa enkelte Hænder. Naar en Mand ved sin Død har havt Kraft til at samle en stor Kapital — det læse vi daglig, at der er Folk, som kunne ved deres Dygtighed frembringe, skabe Kapitaler — saa se vi jo ogsaa, hvor hurtig hans Børn kunne ødelægge denne Ka-

pital. Den lader sig hurtigere ødelægge, end den lader sig skabe. Naar en æret Læder talte om, at det Æneste af Samsundsordningen, der var blevet tilbage, var det offentlige Fattigvæsen, saa vil jeg sige: Nei, der er blevet een Ting tilbage til; det er det offentlige Nigmandsvæsen. Det er Alt, hvad der er blevet tilbage af Formue i Fideikommisser, Stamhuse, Lehnbesiddelser osv.; alt Æligt er Nigdom, som er bleven holdt paa een Haand ved Statens Mellemkomst, med særegne Bestemmelser og Forstaaelser. Disse Kapitaler kunne ikke saa let gaa til Grunde som de Kapitaler, jeg før talte om, hvor Børnene jo i Hast kunne henveie det, som Faderen ved sin Dygtighed har skaffet tilveie, men at der er offentlig Nigmandsvæsen ved Siden af et offentligt Fattigvæsen, det er sikkert.

N. Andersen: Det er jo vor Grundlovs Bud, at den, der ikke selv kan forsyne sig og sine, skal have Hjælp dertil af det offentlige Fattigvæsen. Det er fuldt ud opfyldt ved vort Fattigvæsen. Vi have en vel ordnet Fattigforplejelse, og i det Hele og Store udøves den ogsaa human, men man søger nu at underkende vort Fattigvæsens gode Sider og at fremstille det, som om det næsten var en Straf at komme under det offentlige Fattigvæsen. Det ærede Medlem, der har motiveret dette Forslag paa Forslagsstillernes Vegne, gav en Fremstilling af, hvorledes disse Forhold havde udviklet sig her i Landet. Det ærede Medlem begyndte ikke ganske med Begyndelsen, thi saavidt jeg veed, forholdet det sig saaledes, at den katolske Kirke, saalange den bestod, udøvede Fattigforplejelsen heri Landet, og det var først ved denne Kirkes Ophør, at Forplejelsen gik over til Staten, som saa igen lagde det over paa Kommunerne af de Grunde, som bleve anførte af den høitærede Minister, og som mange Gange før ere anførte, fordi det praktisk ikke kunde udføres paa anden Maade end ved de paa de enkelte Steder varende Myndigheder. Hvad man nu klager over, er, at vort Fattigvæsen ikke er human, det berører de Menneſter, som maa ty til dets Hjælp, deres borgerlige og politiske Rettigheder. Det er dog først efter 1848 og 1849, at man har kunnet anføre dette Argument, før var der jo ikke Tale om politiske Rettigheder, men der er en stor Klasse af dem, der modtage Hjælp af Fattigvæsenet, hvor der heller ikke kan være Tale om politiske Rettigheder, og det er Børnene. De Børn, der opdrages paa det offentlige Fattigvæsens Bekostning, lide ikke Stade paa deres politiske Rettigheder, thi som Børn have de ingen, og naar de naae Myndighedsalderen, kommer det dem ikke til Last, at de ere opvoksede af Fattig-